

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 16. De modo, quo peccatur participando in ieiunij violatione,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

dubitat, an sine notabili suae sanitatis damno ieiunare possit, consulere debere, ut experiat; sique cognoverit ieiunium sibi notabiliter nocivum esse, iuste poterit à ieiunio cessare: si adhuc dubitaverit debet ad Superiorem pro dispensatione confugere, sine qua in dubio, nec illi quos ætas incuruat, aut languor extenuat, aut necessitas arctat, præsumere debent prohibita violare, prout habetur. ex 8. Concilio Tolet. cap. 9. in fine.

Nonna propositio. Frangens ieiunium anticipando horam debitam, prima tantum anticipatione peccat contra præceptum de ieiunio Ecclesiastico: comedendo autem cibos vitiosos, toties peccat quoties comedit. Hęc patet per dicta præcedenti capite in explicatione sexti dubij.

192. Decima propositio. Ad declarandum sufficienter in confessione peccatum quod ieiunij Ecclesiastici violatione committitur, dicendum est quomodo violatum sit: nempe, vel quod sola anticipatione horæ, vel quod sola pluralitate refectioinum, vel quod utraque simul, vel quod adhuc cibi veriti vsu; de hoc addendo quoties contigerit. Ratio est, quia Confessarius debet intelligere non tantum peccatorum speciem, sed etiam numerum & gravitatem infinitè mortaliterve auctam: quod non fit in confessione facta de violatione ieiunij, nisi fiat eo, quo proponimus modo: cum ratio multiplicationis & aggravationis peccati in tali violatione, pendat, ex varietate dictarum conditionum spectantium ad substantiam ieiunij. Adde pari ratione declarandum esse, num ieiunium eo die quo violatum est, iniungeretur duplici præcepto: ut fit cum de præcepto ieiunandum est in vigilia S. Matthæ, & ea incidit in aliquem diem Quadragesimæ. Nam tunc vel duplex peccatum committitur, prout Navarrius visum esse proponit Azor. in eodem libro septimo capite 20. quest. 7. vel si vnum tantum committitur, ut Azor. ipse probabilis existimat, ipsum est duplo gravius, quam si non esset talis præceptorum concursus. Nam pluribus causis obligatus ieiunare, non ieiunans plus peccat: ut per se notum esse nec egeret probatione ait Maior in 4. distinct. 15. quest. 3. Eadem etiã de causa declarandum est, quot diebus sine iusta causa quis vel violaverit, vel violare voluerit ieiunium in Quadragesima: quia etiam si nolumus assentiri eidem Azorio in sequenti quest. 8. dicenti tot numero committi peccata, quot fuerint illi dies, fatendum tamen est singulis diebus tale peccatum mortaliter aggravatum esse: præsertim cum, præceptum de Quadragesimali ieiunio, ut Gabriel in 4. distinct. 16. quest. 3. art. 3. sub. 5. in fine, bene notat, feratur & super totam Quadragesimam, & super singulos dies illius: ideoque ieiunium cuiuslibet diei Quadragesimæ sit in præcepto: siquidem alioquis in quin diem Cinerum violasset ieiunium, quia non posset integram Quadragesimam ieiunare, nihil deinceps peccaret non ieiunando in ea: utpote impossibilitate ipsum excusante.

CAPVT DECIMVMSEXTVM

De modo quo peccatur participando in ieiunij violatione.

S V M M A R I V M.

193. Quis talis modus sit, & quod duplex esse possit.
 194. Non peccat famulus vel ancilla parans, aut ministrans cibos domino quem sit frangere ieiunium.
 195. Quando & quomodo peccet qui alium in die ieiunij ad cenam inuitat.
 196. Peccat mortaliter, cum patresfamilias suis familiaribus, cum hospites ad se divergentibus aperta ut vocant mensa, cenam præbentes in die ieiunij.
 197. Rationes in contrarium cum solutione.
 198. Precedit ea doctrina etiam si priuatim ac secretè tale quid fiat.
 199. Quid prædictis licere possit, quando familiares aut hospites valde molesti sunt cenam negantibus.
 200. Idem incerti, an cenam petentes iustam causam habeant cenandi, non peccant mortaliter eam dando.
 201. Peccat mortaliter qui sine iuxta causa compellit famulos aut operarios ad violationem ieiunij.
 202. Quando & quomodo peccet aut non peccet, qui in diebus ieiuniorum venales exponunt cibos vitiosos.

Commune est omni peccato mortali, ut illud incurvat non tantum is à quo perpetratur, sed etiam is qui perpetranti consentit: cum dicat Apostolus ad Rom. 1. Digni sunt morte non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.]

193. Modus igitur quo peccatur participando in violatione ieiunij consistit in eo quod præbeatur eidem violationi consensus: qui quadruplex esse potest ex Glossa ad cap. 1. De offic. Delegat. verbo Pari pena: vnus negligentia, alter consilij, tertius cooperationis, & quartus autoritatis seu defensionis. Atque iuxta eandem glossam in casu negligentia, nisi forte negligentia fuerit nimis crassa, consentiens minus peccat quam perpetrans: & in casu Consilij minus punitur consentiens, sicut tanquam minus etiam peccans, quam perpetrans peccatum: In casu autem cooperationis, æqualiter peccant consentiens & perpetrans peccatum. In casu denique autoritatis seu defensionis magis peccat, magisque puniendus est consentiens quam perpetrans peccatum: quia omnia ex iure canonico eadem glossa habet confirmata.

Ad quos quatuor modos reuocantur nouem illi qui communiter traduntur peccandi peccato alieno: de quibus Nauarrus in Enchir. cap. 11. num. 13. & nos alias commodius. Ceterum cum constet peccatum mortale committi à nobis, si nostro consensu, causa finimus cur alter qui ieiunare statuerat muter voluntatem, nec ieiunet cum teneatur: illud quod potest de re proposita difficultatem habere est, An mortaliter peccemus cum qui iam apud se statuit transgredi præceptum ieiunij: & quamuis talis transgressio nobis displiceat, ei tamen cooperamur propter aliquod nostrum commodum. Ad quam difficultatem exhaustendam aliquot particularia dubia occurrunt, quibus satisfaciendum est.

Primum dubium, An peccet famulus vel ancilla mensam vel cibos parans, aut cibos ipsos ministrans domino, quem ieiunium soluere nouit.

194. Pro cuius parte affirmante facit, quod in hoc famulus vel ancilla videatur domino ieiunium violanti cooperari: quod est peccatum. Pro negante vero, quod domino petenti solum obsequium, si res sit de se non mala, famulus illud ei præstans tanquam iure debitum, congruenter rationi agat. Dicit enim ratio Domino non esse quidem obtemperandum, si rem de se malam petat, quæ non potest bene fieri: esse tamen, si petat rem de se indifferentem, & ei debitam: quia licet petat affectu deprauate, à famulo tamen executioni mandari potest, nullatenus consentiendo tali deprauationi, & per consequens sine peccato. Hęc pars probabilior videtur & tenenda sicut cum Caiet. tenet Azor. in prima par. Moral. instit. lib. 7. cap. 20. quest. 11. Nam ad contrariam rationem facile est respondere: famulum vel ancillam in eo casu non cooperari peccato domini: cum non suppeditet ei materiam peccandi, utpote apponens tantum quæ illius sunt, non autem sua de quibus possit disponere. Neque obsequatur illius voluntati, prout peruersa est, sed prout exigit ministerium, quod ex officio debent ei præstare. Quod si ministerio, alioqui licito, idem dominus abutatur ad peccatum, nullatenus imputari debet famulo vel ancilla: sicut nec si puella pro necessitatibus domesticis, aut alia iusta de causa, domo egrediatur sciens aliquem occisurum, qui in concupiscentiam ipsius exardescet; censenda est cooperari illius peccato, quia non facit id, ut seruiat illius deprauate voluntati: sed ut exequatur quod est sui muneris: quam à peccato excusari notat Nauarrus in Enchir. cap. 14. num. 30. Secus iudicans de ea quæ sine rationabili causa se indifferentem offerret aspiciendam, solūmodo ut satisfaceret suæ voluntati diuagandi per vicos & plateas, aut manendi in ostio, vel fenestris domus, ut sua pulchritudo laudetur, vel ob aliam vanitatem, quantumcumque nullam habeat voluntatem inducendi quempiam in sui concupiscentiam.

Secundum dubium, An mortaliter peccet, qui in die ieiunij ad cenam inuitat eum quem nouit cenaturum.

195. Ad hoc, quod tractat Maior, Caietanus & Nauarr. citati ab Azorio in sequen. quest. 12. respondetur aliquot propositionibus. Prima est, mortaliter peccare eum qui sic inuitat, si quid inuitatus cenet, ieiunium alioqui seruaturus. Ratio est, quia verè causa est alteri mortaliter peccandi, quod est peccatum mortale: dato quod ipse inuitas, certo nouerit aut proba-

biliter

biliter crediderit aut dubitauerit, inuitatum obligari ad ieiunium seruandum. Secus esset vero, si vel sciret, vel probabiliter crederet aieiuando excusatum esse: quia bona fide inuitaret.

Secunda propositio est, Mortaliter peccare eum qui alterum iam ad cenam paratum, inuitat ad cenandum. Ratio est quam reddit Caiet. *secunda secunda quæst. 147. a. 14. sub finem*: quia non licet ne paratos quidem ad malum, allicere seu inducere ad illius executionem: cum non tantum velle, sed etiam exequi malum, sit peccatum.

Tertia propositio est, Non esse peccatum mortale aliquè qui alibi cenaturus erat, inuitare ut potius tecum cœnet. Ratio est quam habet Caiet. *loc. citato*: quia id non est inuitare ad cenandum, sed offerre domum & locum cœnæ, reque in cœna socium, qui ex suppositione iustam cenandi causam habeat. Id enim non videtur magis rationem peccati de se habere, quam cum hospites inuitant aliquos ut ad se potius, quam ad alium diuertant. Quamquam non video quare ratione, sic inuitatis possint ad cenandum cibi ministrari, cum id sit eis suppeditare peccandi materiam. In quam sententiam plura sequenti dubio.

Quarta propositio est, quam contra Nauarr. in *Enchir. cap. 21. num. 24. tenet. A 7or. in loco citato*: eum non excusari à peccato qui alterum vrbantatis, hospitalitatis, aut amicitie gratià ad cenam suppliciter inuitat in die ieiunij. Hæc probatur quia talis excusatio non dicitur fundamento sufficienti. Illud enim quod Nauarr. ponit licere iusta de causa alium inuitare ad actum aliquem suo genere bonum vel indifferentem, si nullatenus consentiatur in eum quatenus male fit, aut ex aliqua circumstantia malus est: ut ex eo patet quod liceat mutuum ab eo petere, qui scitur non nisi ad usuram daturus: & sacramentum petere à proprio Parocho, qui scitur etiam, illud in peccato mortali administraturus: & sic de multis alijs. Illud inquam fundamentum facile eueritur: ut enim Azor. bene ait, non peccamus quidem quando videntes iure nostro petimus ab altero aliquid de se bonum vel indifferentem; quod etsi non est præstiturus sine peccato, ipsum nihilominus tale est quod possit si velit præstare sine peccato: sicut potest vsuarius, si velit pecuniam mutuum dare sine usura: & sic de reliquis, que Nauarr. in exemplum adfert in sequenti numero 25. Sed si tale sit, quod alijs à quo petitur præstare non possit sine peccato (quale est, sine iusta causa in die ieiunij cenare (peccamus inuitantes ad illud, ut pote quod ita malum est, ut etiam si quis velit eo bene uti non possit.

Tertium dubium est, An mortaliter peccet paterfamilias, qui illis quos habet in sua familia: aut hospes, qui iis qui ad se diuertunt cenam ministrat, nullam iustam habebit causam excusationis à ieiunio.

Hoc valde torfit Gabrielem ut ipse indicat in 4. *distincti. 16. quæst. 3. art. 3. dub. 6.* ubi illud latius tractat. Et autem his propositionibus satisfieri posse videtur.

196. Prima est, mortale peccatum esse si paterfamilias indifferenter aperta, ut vocant, mensa omnibus de familia sua, tam iis qui sciuntur ad ieiunium seruandum teneri, quam iis qui creduntur à ieiunando excusari, ministrat cenam in die ieiunij. Item si hospes similiter faciat iis qui ad ipsum diuertunt: non secus ac faceret alijs diebus, nulla admonitione de ieiunio facta, nullaque ratione habitam habent necne iustam causam non ieiunandi. Hæc supposito eo, quod ex præced. cap. patet: scilicet mortaliter peccare illum qui in die ieiunij cenat ab iusta causa, probatur, quia in tali casu cenam ministrare aduersatur dilectioni Dei & proximi, scandalosumque est. Ergo peccatum est mortale.

Probatur consequentia per illud 1. *rom. 3. Qui non diligit manet in morte.* & illud *Matth. 18. Vt homini per quem scandalum venit.* Antecedens vero probatur argumentis Gabrielis cuius doctrinam Nauarr. approbat in eod. cap. 21. num. 26. Primum enim contra dilectionem Dei est, non carere in nobis & in alijs quantum possumus, offensam ipsius: cum charitas hoc ipso, quod ad dilectionem Dei mouet, inclinatur, remoueat auertatque ab illius offensa. Illi autem qui eo quod diximus modo cenam ministrant, non cauent offensam Dei mortalem quantum possunt. Ergo peccant mortaliter. Deinde contra proximi dilectionem est, atque adeo peccatum mortale ex cap. *Faciens distincti. 86.* non erudire illum à peccati mortalis periculo cum possit, vel non corrigere mortaliter

peccantem, aut in peccatum mortale prolapsum. Ergo multo magis erit illi cooperari ad corrumpendum in peccatum ut is facit qui suppeditat cenam in die ieiunij non seruanti ipsum absque iusta causa. Consequentia est manifesta, præsertim quoad patres familias, de quibus in priori ad Thom. cap. 5. Si quis suorum & maxime domesticorum curam non habet, infidelis est, & infideli deterior. Quoad cæteros quoque, patet per illud *Ecclesiastici 17. Madauit Deus vniciuique de proximo suo.* Cuiusmodi si curam certum est eo maiorem debere esse circa animam, quam circa corporis damna cauenda: quia hæc sunt illis perniciosiora. Probatur autem antecedens ex D. August. relato in cap. *Non putes 23. quæst. 5.* Non putes inquit te tunc amare seruum tuum, quando eum non cedis; aut tunc amare filium tuum, cum ei non das disciplinam; aut tunc amare vnicum tuum, quando eum non corrigis: non est ista charitas sed, languor: seruet charitas ad emendandum & corrigendum; si sunt boni mores, delecent: si autem mali, emendentur. & cap. Qui vitis, ead. quæst. Qui vitis nutriendis parci & fauere ne contrister peccantium voluntatem: tam non est misericors, quam qui non vult cultrum rapere puero, ne audiat plorantem: & non timet ne vulneratum doleat aut extinctum. Denique quod id quoque scandalosum sit, seu causam præbeat ruinæ, probatur: quia perique talium qui ieiunare valent, non solerent ieiunium, nisi paratam mensam haberent: iuxta illud tritum, Obiecta mouent potentiam. Deinde multi alij moribus infirmi, cognoscentes adeo publice & indifferenter præberi secundam refectionem, ipsi imitantur vel errore decepti putantes præceptum ieiunij non ligare; cum tam aperte ab iis, de quibus meliora præsumunt, non seruari videant; aut propria cupiditate illecti, cui succumbant inuitati exemplo multitudinis: eorum, præsertim se maiorum, qui adeo publice, & sine sensu offensus diuiniæ violant ieiunium, quod quidem exemplum si non præberetur, tam vniuersè & aperte multi sine dubio se à violatione ieiunij cohiberent, qui non faciunt.

Sed videtur in contrarium esse consuetudo, quæ tam in Principum curijs, quam in domesticis communitatibus, & hospitibus, cenam volentibus datur indifferenter. Ea enim cenari potest non modò præscripta, cum illius initij non sit memoria, sed etiam rationabilis: quia si principes aut patres familias, vel hospites non vterentur prædicta, ut vocant, aperta mensa, darent occasionem iniurijs, maledictionibus, blasphemijs & prauis iudicijs, quibus iudicabuntur non facere id ex deuotione, sed ex tenacitate, vel ex alia indebita causa: quæ peccata grauiora sunt fractione ieiunij: ut argumentum est, quod vxor, quæ ieiunando talium occasionem præberet marito, solet excusari à ieiunio ipso seruando. Respondendum autem est cum Gabriele, consuetudinem eam non esse communem apud homines sollicitos de æterna sua salute: & corrumptam esse potius, quam consuetudinem seruandam: ut pote quæ ad peccatum inducit, nempe ad violationem præcepti de ieiunio non abrogari: laxatque frana carnali concupiscentie: & ideo rationabilis esse censenda est, nec præfata præcepto præiudicare iuxta cap. *Ex parte & cap. Cum tanto de consuetud.* Idque maxime, quia sicut in via doctriinæ non multorum insipientium, sed potius paucorum sapientium sententiam sequimur: ita in via morum, paucorum potius de sua salute sollicitorum, quam multorum illam parum curantium, rationi agendi ad hæretum debeamus; cum ex Diui Matthei cap. 17. angusta sit porta & arcta via quæ ducit ad vitam, paucique sint qui inueniunt eam. Contra vero lata sit porta & spaciola via quæ ducit ad perditionem multique, sint qui intrant per eam. Cui rationi robur addit illud diuinum monitum *Exod. 23. Non sequeris turbam ad faciendum malum, nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiæ, ut à vero deues.* Cui autem dicitur recusando cenam dari occasionem blasphemijs; & alijs quibus maius peccatum committitur quam omissione ieiunij, negandum est dari: quia non esse alteri suppeditare materiam ieiunij frangendi cum peccato mortali, non est illum inuitare ad blasphemandum: sicut nec reculare viam, volenti se, eo inurgitare: aut depositum gladium, volenti se vel alium occidere. Ex propria igitur malitia inde occasione peccandi accipit, sicut Pharisei ex verbis Christi Domini *Matth. 15. de quibus cum Discipuli dicerent: Scis quia Pharisei audito verbo hoc scandalizati sunt; ait eis Sinite illos, cæci sunt, & duces cæcorum.*

Sed virge bitraliquis cœnam esse rem de se licitam, quam vt debitam possit à domino seruis fieri, & promissam mercedem, à patre, filius: ab hospite, pro pretio iusto extraneus petere, Quare dari poterit, eo tantum animo, vt debito satisfiat, nullo modo autem vt communicetur illius deprauatæ voluntati. Respondetur, ex Nauar. in eodem num. 26. quod etiam si in eo non communicetur ipsius deprauatæ voluntati, communicari tamen actui, quo eadem deprauata voluntas executioni mandatur, nimirum suppeditando materiam vel instrumentum ad talem executionem perficiendam, aut continuandam: quod illicitum est perinde ac cū seruus perit à domino mercedem sibi iuste debitam, sciturque petere ad executionem prauæ voluntatis quam habet fornicandi: tunc enim datur quod ab eo petitur, grauius peccat tanquam cooperator sceleris. Procedit autem tradita propositio non modo cū quis propria sponte nec requisitus cœnam suis ministrat, sed etiam cum à suis requisitus: quia talis requisitus non reddit licitam eam cooperationem ad requirentis necem spiritalem: sicut nec requisitus regis Saul impediuit, ne à Dauid dignus morte iudicaretur iuuenis Amalecites, qui eundem regem ab ipso requisitus occidit, ex lib. 2. Reg. cap. 1. Aduerte patrem familias aut hospitem non excusari in hac re tanquā præstantes id ad quod tenentur. Non enim ad aliud tenentur, quam ad suppeditationem necessariorum ad victum honestum, ratione consentaneum.

98. Secunda propositio Peccatum mortale committitur non modo cum publice & palam: sed etiam cum priuatum & secretum, cœna in die ieiunij præbetur ei qui scitur aut probabiliter creditur non habere excusationem iustam; nempe quia dicit se nolle ieiunare etiam si possit, aut apparet legitima ætatis, bonæ nec debilis constitutionis: nec fatigatus inedia nec grauatus labore. Probat, quia modus quamuis vt diuersus est à præcedenti, liberet à scandalo; non tamen à peccato transgressionis præcepti Ecclesiastici, cui cooperari in tali casu perinde est contra dilectionem Dei & proximi, atque in casu propositionis præcedentis.

99. Sed aduerte quod si filij aut famuli essent valde molesti patrifamilias, nec huius pili monitionibus flexi uellent, animo obstinato suæ cupiditati seruire statuentes, non esset peccatum mortale, illos suo arbitrio relinquere: quia nullo præcepto obligatur paterfamilias cogere suos filios aut famulos seruire ieiunium, sed solum ex charitate corrigere & monere: quod ex Ledesmo notat Azor. in cit. lib. septimo cap. 20. quest. 12. Ad quod facere videtur illud ad Ephes. 6. Vos patres nolite prouocare ad iracundiam filios vestros, sed educate illos in disciplina & correptione Domini.] Quanquam nolim asserere, quod possit talibus cœnatis suppeditare pisces & alios cibos non permittos in collatione, de qua antea n. 184. quia id esset cooperari peccato illorum perinde ac pransuris suppeditare carnes vel oua. Illos uero cibos quos in prædicta collatione sumi receptum est consuetudine rationabili, suppeditare etiam in quantitate ad refectonem sufficientem, nolim dicere peccatum mortale; quia id res est de se non illicita, & qua alter uti possit absque peccato, si velit: puta sibi temperando ab excessu, nec plus de talibus sumendo quam recepta consuetudo ieiunantibus concedat. Cauendum tamen est à scandalo pusillorum, qui videntes tantam copiam ciborum, existimabunt non tantum cœnam, sed etiam plenam cœnam esse licitam in die ieiunij. Quæ perniciosa opinio non ratione, sed gula suadente sic inualuit, vt ab ea bona pars hominum, nec exhortationibus Prædicatorum nec obiurgationibus Confessoriorum, nec conscientie aculeis, æternique supplicij terroribus diuinitus incussis, ab eam deduci possit.

100. Tertia propositio. Excusantur à peccato mortali patrefamilias & hospites dando cibos in die ieiunij cœnatis, requisiti ab eis, non modo cum illi iudicent tam probabile esse, quod iustam excusationem à ieiunio habeant, quam quod non habeant: vt cum apparent iuniores, aut valde senes, aut corpore debiles, aut inedia vel labore confecti: sed etiam cum incerti sunt, nec habeant quod probabiliter credant: vt fieri potest, cum illi postulando cœnam, asserunt se latens impedimentum ieiunandi, aut dispensationem habere: & nihilominus indicia quædam contraria apparent, non tamen sufficientia ad probabiliter credendum. Hanc propositionem Medina in Cod.

de ieiunio, quest. 11. sub finem probat: quia de proximis non est præsumendum quod deterius est, nec quod illi sint æterna suæ salutis immemores, quando talis præsumptionis causa iusta non habetur. Cauendum est tamen à scandalo pusillorum. Nam quamuis sufficiat ad liberationem à peccato violationis ieiunij, quod quis sciat se iustam illius executionem habere, etiam si latentem: non sufficit tamen ad liberandum à peccato scandali, quo frater infirmus eiusmodi executionis causam ignorans, inducitur eo exemplo ad violandum ieiunium cum detrimento suæ salutis. De qua re plenius Gabriel loco citato ante solutionem argumentorum.

Quarta propositio. Is mortaliter peccat qui in die ieiunij familiam suam, quæ alloquin ieiunare tenetur & potest, compellit ad opera, quæ cum ieiunij obseruatione stare non possunt, si in aliam diem commodè differri queant. Hanc ex Gabriele habet Azor. in cit. quest. 12. sine probatione: quæ esse potest, quod mortale peccatum sit absque causa & ex sola animi libidine impedire aliquem ab impletione præcepti ipsius obligantis sub mortali: sic enim qui Sacerdoti furripit Breviarium, sciens fore vt non possit dicere Horas canonicas; aut Sacerdos ipse eisdem præuidens illud in flumen abicere, peccat mortaliter; sicut & ille qui alterum apud se detinet, unde nouit secuturum vt Missam die festo non audiat; & sic de similibus, de quorum numero sunt, vt ex Maiore Azor. habet, patres familias, qui cum possint commodè, non præbent familiæ suæ sufficienter cibos, cum quibus seruire queant ieiunium ad quod obligantur. Nam & tunc impedimentum adfertur obseruationi præcepti de ieiunio. Ponuntur similiter ex Caiet. 2. 2. quest. 147. art. 4. & ex alijs quos in præced. cap. 17. quest. 8. refert. Azor. qui operarios ieiunaturos conducere nolunt: id enim est eos ad ieiunium omittendum excitare. Quæquam tamen ex eodem Caiet. duo sunt, per quæ possunt à peccato excusari. Alterum, si deo nolint quod ieiunaturi qui minus operis facturi sunt, nihil volunt diminueri de mercede, quæ debet operi respondere. Alterum si virgeat nec sitias expediendi opus, tunc enim recusare possunt ieiunantes per quos expediri non potest. Idem quoque docet Abulenensis ad 6. cap. Diui Matthæi, questione 143. in fine.

Dubium quartum. An mortaliter peccent qui in diebus ieiuniorum cibos prohibitos venales exponunt.

102. De hoc Azor. in eodem lib. 7. cap. 20. in fine, duas refert opinioniones; beneque iudicat ipsum sic explicari distinctione. Vel publice ac palam venales exponunt: & sic dubitandum non videtur, quin peccent mortaliter, tanquam dantes multis occasionem mortaliter peccandi violatione ieiunij: unde fit, vt talem expositionem tanquam animabus perniciosa non permittat Magistratus, suæ & suorum salutis curam aliquam gerens: vel certe venales exponunt priuatum & occultè pro infirmis: tuncque si probabiliter credat ad soluendum sine iusta causa ieiunium, emi ab emptoribus peccare vendendo. Si uero id ipsis incertum sit, nec sufficienter appareat: posse ipsos excusari à peccato; sicut & eos (iuxta ante dicta num. 200.) qui cibos præbent cœnatis quos incertum est, an habeant iustam causam non ieiunandi. Quæ etiam est expressa doctrina Medina in fine cit. questionis 11. Illam confirmantis hac ratione, quod non sit temere de proximo iudicandum, nec ei danda occasio scandali: vt videtur fieri, cum venditores publici, cibos quos venales habent, petentibus denegant, sine fundamento præsumentes de illorum peccandi voluntate: unde temere iudicantes, occasione dant rixarum & irrogiorum. Addit Medina tales venditores non teneri exactè discutere an emptores habeant necne, sufficientem causam qua excusentur à ieiunio: quoniam talem discussionem facere conuenit specialiter patrifamilias respectu suorum domesticorum, quorum specialem debet curam gerere. Quod si venditor habeat causam aliquam dubitandi de aliquo tali impedimento, debet ad dubium rationaliter deponendum super eo prudenter interrogare eumentem: tuncque maximè cum probabiliter iudicat, se posse illum iuuare, & à praua voluntate deducere, si absque iusta causa ieiunium soluere velle inueniatur.